

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny. *Oblicza geografii. Zakres podstawowy. Część 2*

Wymagania na poszczególne oceny				
na ocenę dopuszczającą uczeń:	na ocenę dostateczną uczeń:	na ocenę dobrą uczeń:	na ocenę bardzo dobrą uczeń:	na ocenę celującą uczeń:
2	3	4	5	6
I. Zmiany na mapie politycznej				
Temat: Podział polityczny świata				
- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>państwo, eksklawa, terytorium zależne</i> - wymienia elementy państwa - wymienia wielkie państwa i minipaństwa - określa różnice w powierzchni państw - podaje powierzchnię Polski - podaje aktualną liczbę państw świata	- podaje przykłady eksklaw i wskazuje je na mapie - wskazuje na mapie wielkie państwa i minipaństwa - określa pozycję Polski w Europie pod względem powierzchni	- podaje przykłady terytoriów zależnych w XXI w. na świecie - odczytuje na mapach aktualny podział polityczny	podaje przykłady krajów nieuznawanych na arenie międzynarodowej	
Temat: Integracja i dezintegracja na świecie				
- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>integracja, dezintegracja</i> - wymienia przyczyny procesów integracyjnych na świecie - wymienia państwa w Europie powstałe po 1989 r. - podaje przykłady organizacji międzynarodowych	- wyjaśnia różnicę między integracją a dezintegracją państw - podaje przykłady procesów integracji i dezintegracji w Europie po 1989 r. - określa główne cele ONZ	- omawia na przykładach procesy integracji i dezintegracji w Europie po 1989 r. - podaje przykłady organizacji międzyrządowych i pozarządowych - podaje przykłady organizacji międzynarodowych, których członkiem jest Polska	- opisuje zmiany, które zaszły na mapie politycznej świata po II wojnie światowej - analizuje przyczyny integracji politycznej, gospodarczej i militarnej na świecie na przykładzie Unii Europejskiej	omawia pozytywne i negatywne skutki integracji politycznej i gospodarczej na świecie
Temat: Konflikty zbrojne				
wymienia przyczyny konfliktów zbrojnych na świecie	wskazuje na mapie świata miejsca ważniejszych konfliktów zbrojnych w wybranych regionach w XXI w.	- omawia przyczyny konfliktów zbrojnych na świecie - charakteryzuje wybrane konflikty na świecie w latach 90. XX w. i na początku XXI w.	omawia skutki konfliktów zbrojnych na świecie	
Temat: Podstawowe wskaźniki rozwoju krajów				
wymienia wskaźniki rozwoju gospodarczego i społecznego państw	podaje definicje wskaźników rozwoju krajów: PKB, HDI	omawia przyczyny dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym państw świata	ocenia strukturę PKB Polski na tle innych krajów	omawia konsekwencje zróżnicowania poziomu rozwoju społeczno--

	omawia na wybranych przykładach cechy krajów o różnym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego	- omawia składowe wskaźnika HDI na przykładzie Polski - opisuje zróżnicowanie przestrzenne państw świata według wskaźników HDI	porównuje strukturę PKB państw znajdujących się na różnych poziomach rozwoju społeczno-gospodarczego	gospodarczego krajów i regionów na świecie
II. Ludność i urbanizacja Temat: Liczba ludności świata i jej zmiany				
- podaje aktualną liczbę ludności świata i prognozy zmian - porównuje kontynenty pod względem liczby ludności - wymienia najludniejsze państwa na świecie - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>przyrost naturalny, współczynnik urodzeń, współczynnik zgonów, współczynnik przyrostu naturalnego</i>	- przedstawia przyczyny zmian liczby ludności świata - podaje różnice w przyroście naturalnym w krajach wysoko i słabo rozwiniętych pod względem społeczno-gospodarczym - oblicza współczynniki urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego	- analizuje dynamikę zmian liczby ludności świata - wyjaśnia przyczyny różnic między wartością przyrostu naturalnego w krajach wysoko i słabo rozwiniętych pod względem społeczno-gospodarczym	- wyjaśnia przyczyny zmian tempa wzrostu liczby ludności na świecie - analizuje przestrzenne różnice w wielkości wskaźników urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego na świecie	przedstawia skutki zmian tempa wzrostu liczby ludności na świecie
Temat: Rozwój demograficzny				
- opisuje model przejścia demograficznego - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksplozja demograficzna, regres demograficzny</i> - wymienia typy demograficzne społeczeństw - wymienia dominujące na świecie modele rodziny - wyjaśnia znaczenie terminu <i>współczynnik dzietności</i>	- opisuje fazy rozwoju demograficznego - podaje przykłady państw, w których występują eksplozja demograficzna i regres demograficzny - porównuje piramidy wieku i płci w wybranych krajach wysoko i słabo rozwiniętych pod względem społeczno-gospodarczym - wymienia przyczyny starzenia się społeczeństw - podaje przykłady państw starzejących się - wymienia modele rodziny i omawia ich występowanie na świecie	- opisuje przyczyny występowania eksplozji demograficznej i regresu demograficznego na świecie - omawia zróżnicowanie struktury wieku na świecie - wymienia czynniki kształtujące strukturę wieku - omawia zróżnicowanie współczynnika dzietności	- analizuje przyczyny kształtujące przyrost naturalny w poszczególnych fazach przejścia demograficznego - analizuje i porównuje piramidy wieku i płci w wybranych krajach świata - omawia przyczyny i skutki starzenia się ludności na przykładach wybranych regionów świata - określa społeczno-kulturowe uwarunkowania zróżnicowania modelu rodziny - porównuje współczynnik dzietności w krajach wysoko i słabo rozwiniętych pod względem społeczno-gospodarczym	- ocenia konsekwencje eksplozji demograficznej i regresu demograficznego w wybranych państwach - analizuje i ocenia zróżnicowanie ludności świata pod względem dzietności w różnych regionach świata
Temat: Rozmieszczenie ludności na świecie				
- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ekumena, subekumena, anekumena</i> - wymienia czynniki rozmieszczenia ludności w podziale na przyrodnicze, społeczno-gospodarcze i polityczne - wymienia bariery osadnicze	- podaje wybrane czynniki rozmieszczenia ludności na świecie - opisuje ograniczenia w rozmieszczeniu ludności	- analizuje wpływ wybranych czynników na rozmieszczenie ludności na świecie - opisuje bariery osadnicze - omawia cechy rozmieszczenia ludności na świecie	przedstawia prawidłowości w rozmieszczeniu ludności świata	przedstawia społeczno-ekonomiczne i ekologiczne skutki nadmiernej koncentracji ludności

• wyjaśnia znaczenie terminu <i>wskaźnik gęstości zaludnienia</i> • wymienia najgęściej zaludnione kraje na świecie	• oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia dla wybranego obszaru • wskazuje obszary słabo zaludnione i bezludne	• analizuje zróżnicowanie gęstości zaludnienia na świecie		
Temat: Migracje				
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>imigracja, emigracja, reemigracja, saldo migracji</i> • przedstawia podział migracji • podaje główne kierunki współczesnych migracji ludności na świecie	• podaje główne przyczyny migracji na świecie • wskazuje na mapie kraje emigracyjne i imigracyjne • odróżnia uchodźstwo od migracji ekonomicznej	• omawia obszary zamieszkane i niezamieszkane na świecie • omawia współczesne migracje zagraniczne • analizuje saldo migracji zagranicznych na świecie • wyjaśnia przyczyny dodatniego lub ujemnego salda migracji na świecie	• dostrzega problemy uchodźców w wybranych państwach	• omawia skutki ruchów migracyjnych dla społeczeństw i gospodarki wybranych państw świata
Temat: Zróżnicowanie religijne i kulturowe ludności świata				
• wyjaśnia znaczenie terminu <i>religia</i> • wymienia religie uniwersalne • wymienia i wskazuje na mapie główne kręgi kulturowe na świecie	• charakteryzuje wielkie religie i wskazuje na mapie obszary ich występowania • przedstawia strukturę wyznaniową w Polsce	• omawia strukturę religijną w wybranych krajach • przedstawia zróżnicowanie religijne w Polsce	• przedstawia konsekwencje zróżnicowania religijnego i kulturowego ludności na świecie	• analizuje wpływ religii na życie człowieka i na gospodarkę
Temat: Rozwój sieci osadniczej na świecie				
• wymienia rodzaje jednostek osadniczych • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>miasto, wieś</i> • wymienia czynniki lokalizacji jednostek osadniczych			• analizuje sieć osadniczą wybranych regionów świata na podstawie map cyfrowych	
Temat: Urbanizacja				
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>urbanizacja, wskaźnik urbanizacji</i> • wymienia płaszczyzny urbanizacji • podaje fazy urbanizacji • <i>podaje typy zespołów miejskich</i>	• omawia płaszczyzny procesu urbanizacji • przedstawia wskaźnik urbanizacji i jego zróżnicowanie w Polsce i na świecie • opisuje fazy urbanizacji • wymienia typy aglomeracji i podaje przykłady w Polsce i na świecie	• wymienia przyczyny urbanizacji wybranych regionów świata • charakteryzuje typy zespołów miejskich, podaje ich przykłady w Polsce i na świecie oraz wskazuje je na mapie	• przedstawia gęstość zaludnienia obszarów miejskich na wybranych etapach urbanizacji • wyjaśnia przyczyny przestrzennego zróżnicowania poziomu urbanizacji na świecie • wymienia skutki urbanizacji wybranych regionów świata	• analizuje przyczyny i skutki urbanizacji wybranych regionów świata
Temat: Rozwój obszarów wiejskich				
• podaje różnicę między wsią a obszarem wiejskim	• wymienia czynniki wpływające na rozwój obszarów wiejskich	• charakteryzuje obszary wiejskie na świecie	• podaje przyczyny zacierania się granic między miastem a wsią	• przedstawia zależność między

• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wieś, obszar wiejski</i> • wymienia kryteria podziału jednostek osadniczych • podaje na wybranych przykładach funkcje wsi		• omawia zmiany funkcji współczesnych wsi		udziałem ludności wiejskiej w ogólnej liczbie ludności a poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego kraju
---	--	---	--	---

III. Sektory gospodarki. Globalizacja

Temat: Zmiana roli sektorów gospodarki na świecie

• przedstawia podział gospodarki na sektory • wymienia funkcje poszczególnych sektorów gospodarki	• omawia znaczenie poszczególnych sektorów gospodarki • opisuje funkcje poszczególnych sektorów gospodarki • wyjaśnia, czym jest struktura zatrudnienia	• porównuje strukturę zatrudnienia w wybranych krajach w latach 90. XX w. i obecnie • opisuje zmiany w strukturze zatrudnienia w Polsce po 1950 r.	• omawia zmiany w strukturze zatrudnienia ludności Polski na tle krajów o różnym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego	• przedstawia przyczyny i prawidłowości zmiany roli sektorów gospodarki wraz z rozwojem cywilizacyjnym w wybranych krajach świata i w Polsce
--	---	---	---	--

Temat: Świat w dobie globalizacji

• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>globalizacja, indeks globalizacji</i> • wymienia płaszczyzny globalizacji	• wymienia kraje o najwyższym indeksie globalizacji na świecie	• omawia przebieg procesów globalizacji na płaszczyźnie gospodarczej, społecznej i politycznej	• wykazuje zależność między wskaźnikiem indeksu globalizacji a poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego kraju • analizuje skutki globalizacji na przykładzie Polski	• przedstawia wpływ globalizacji na gospodarkę światową i życie człowieka
--	--	--	--	---

IV. Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo

Temat: Czynniki rozwoju rolnictwa

• wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa • wymienia formy użytkowania ziemi • wymienia elementy tworzące strukturę użytków rolnych	• przedstawia zróżnicowanie warunków przyrodniczych produkcji rolnej na świecie • omawia formy użytkowania ziemi na świecie i w Polsce • opisuje strukturę użytków rolnych na świecie i w Polsce	• wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na rozwój rolnictwa na świecie • porównuje strukturę użytkowania ziemi w Polsce ze strukturą użytkowania ziemi w wybranych krajach	• opisuje zróżnicowanie warunków produkcji rolnej w wybranym kraju lub regionie • omawia zmiany w strukturze użytkowania ziemi na świecie	• wyjaśnia zależność poziomu produkcji rolnej od warunków przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na wybranych przykładach
---	--	--	--	--

Temat: Główne obszary upraw

• wymienia najważniejsze grupy roślin uprawnych i podaje przykłady należących do nich roślin • wymienia czołowych producentów wybranych roślin uprawnych	• omawia czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw • przedstawia podział i zastosowanie roślin uprawnych	• opisuje warunki i rejony upraw wybranych roślin oraz ich głównych producentów	• omawia warunki i rejony uprawy oraz głównych producentów zbóż, roślin przemysłowych, bulwiastych i korzeniowych • omawia uprawę warzyw i owoców oraz używek na świecie	• porównuje obecny zasięg wybranych roślin uprawnych z obszarami ich pochodzenia
---	---	---	---	--

Temat: Chów zwierząt				
- wymienia najważniejsze grupy zwierząt gospodarskich i podaje przykłady zwierząt należących do każdej grupy - wyjaśnia znaczenie terminu <i>pogłowie</i> - podaje kraje o największym pogłowie bydła, trzody chlewnej, owiec i drobiu na świecie	- przedstawia podział zwierząt gospodarskich i kierunki ich chowu - wyjaśnia różnicę między chowem a hodowlą	- dostrzega różnicę między chowem intensywnym a chowem ekstensywnym - omawia czynniki przyrodnicze wpływające na rozmieszczenie pogłowa zwierząt gospodarskich na świecie	- omawia czynniki gospodarcze i religijno-kulturowe wpływające na rozmieszczenie pogłowa zwierząt gospodarskich na świecie - charakteryzuje rozmieszczenie i wielkość pogłowa bydła, trzody chlewnej, owiec i drobiu na świecie	przedstawia tendencje zmian w pogłowie zwierząt gospodarskich na świecie
Temat: Lasy na ziemi. Gospodarka leśna				
- wymienia funkcje lasów - wymienia czynniki decydujące o rozmieszczeniu lasów na Ziemi - wyjaśnia, czym jest <i>wskaźnik lesistości</i>	omawia rozmieszczenie lasów na Ziemi	- omawia przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika lesistości na świecie i w Polsce - przedstawia sposoby wykorzystania lasów na świecie	opisuje skutki rabunkowej i racjonalnej gospodarki leśnej w wybranych regionach świata	- uzasadnia konieczność racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi na świecie - rozumie zasady zrównoważonej gospodarki leśnej i ochrony przyrody
Temat: Rybactwo				
- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rybactwo, rybołówstwo, akwakultura, marikultura</i> - podaje kraje, w których rybołówstwo odgrywa istotną rolę - wymienia najczęściej poławiane organizmy wodne	- przedstawia rozmieszczenie głównych łowisk na świecie - omawia rozmieszczenie najbardziej eksploatowanych łowisk na świecie - wyjaśnia, czym jest przełowienie	- opisuje wielkość i znaczenie rybołówstwa na świecie - omawia znaczenie akwakultury w gospodarce morskiej świata	omawia wpływ rybołówstwa i akwakultury na równowagę w środowisku	dostrzega związek między wykorzystaniem zasobów biologicznych mórz i wód śródlądowych a potrzebą zachowania równowagi w ekosystemach wodnych
V. Przemysł				
Temat: Czynniki lokalizacji przemysłu				
- wyjaśnia, czym jest <i>przemysł</i> - wymienia czynniki lokalizacji przemysłu	przyporządkowuje rodzaj lokalizacji przemysłu do zakładów przemysłowych	- analizuje przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki lokalizacji przemysłu na świecie - omawia stopień zależności lokalizacji przemysłu od bazy surowcowej i podaje przykłady tej zależności	omawia wpływ czynników lokalizacji przemysłu na rozmieszczenie i rozwój wybranych działów przemysłu	przedstawia przyczyny zmian roli czynników lokalizacji przemysłu
Temat: Przemysł tradycyjny i przemysł zaawansowanych technologii				

• przedstawia działy przemysłu high-tech	• podaje cechy przemysłu tradycyjnego i jego rozmieszczenie na świecie • wymienia cechy przemysłu high-tech i jego rozmieszczenie na świecie	• porównuje cechy przemysłu tradycyjnego i przemysłu zaawansowanych technologii	• omawia znaczenie przemysłu high-tech na świecie	• ocenia wpływ przemysłu zaawansowanych technologii na rozwój gospodarczy i jakość życia ludności
Temat: Zmiany w przemyśle na świecie				
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>industrializacja, dezindustrializacja, reindustrializacja</i> • podaje przykłady procesów dezindustrializacji na świecie	• wymienia cechy industrializacji, dezindustrializacji i reindustrializacji • podaje różnicę między industrializacją a reindustrializacją	• omawia przyczyny i skutki dezindustrializacji • podaje przykłady przejawów reindustrializacji w Polsce i wybranych krajach Europy	• omawia przyczyny i przebieg reindustrializacji • omawia przemiany przemysłu w Polsce w XX w. i XXI w.	• uzasadnia rolę procesów reindustrializacji na świecie, w Europie i w Polsce
Temat: Źródła energii i bilans energetyczny				
• wymienia źródła energii na świecie w podziale na odnawialne i nieodnawialne • wymienia główne surowce energetyczne i przykłady ich wykorzystania • wymienia największych na świecie producentów surowców energetycznych • wyjaśnia, na czym polega <i>bilans energetyczny</i>	• omawia odnawialne źródła energii • opisuje nieodnawialne źródła energii	• przedstawia bilans energetyczny i jego zmiany na świecie • przedstawia zmiany w bilansie energetycznym Polski w XX w. i XXI w.	• omawia skutki rosnącego zapotrzebowania na energię	• przedstawia działania podejmowane na rzecz ograniczenia tempa wzrostu zużycia energii
Temat: Produkcja i zużycie energii elektrycznej				
• podaje największych producentów energii elektrycznej • wymienia rodzaje elektrowni wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych	• przedstawia strukturę produkcji energii na świecie • podaje zalety i wady elektrowni cieplnych i jądrowych • omawia zalety i wady wybranych elektrowni odnawialnych	• omawia gospodarcze znaczenie energii elektrycznej • opisuje zmiany w produkcji i w zużyciu energii elektrycznej na świecie	• opisuje strukturę produkcji energii elektrycznej według rodzajów elektrowni na świecie, w wybranych krajach i w Polsce	• analizuje wpływ struktury produkcji energii elektrycznej na bezpieczeństwo energetyczne państwa i środowisko geograficzne
Temat: Energetyka jądrowa				
• wymienia pozytywne i negatywne skutki rozwoju energetyki jądrowej	• wskazuje na mapie państwa posiadające elektrownie jądrowe • przedstawia wielkość produkcji energii elektrycznej wytwarzanej w elektrowniach jądrowych	• omawia rozwój energetyki jądrowej na świecie		

VI. Usługi

Temat: Zróżnicowanie usług na świecie, Transport

• klasyfikuje usługi • omawia usługi podstawowe i wyspecjalizowane • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>transport, infrastruktura transportowa</i> • przedstawia podział transportu • wymienia elementy infrastruktury	• porównuje strukturę zatrudnienia w usługach w Polsce ze strukturą zatrudnienia w wybranych krajach • omawia czynniki rozwoju transportu • wymienia zalety i wady różnych rodzajów transportu	• charakteryzuje poszczególne rodzaje transportu i ich uwarunkowania • opisuje sieć transportu na świecie • omawia czynniki rozwoju transportu w Polsce	• wyjaśnia znaczenie poszczególnych rodzajów transportu w rozwoju społeczno-gospodarczym państw	• przedstawia uwarunkowania rozwoju różnych rodzajów transportu w wybranych państwach świata i w Polsce
---	--	---	---	---

Temat: Łączność

• wyjaśnia znaczenie terminu <i>łączność</i> • przedstawia podział łączności	• przedstawia rozwój telefonii i jej zróżnicowanie na świecie	• omawia spadek znaczenia usług pocztowych i rozwój telekomunikacji komputerowej	• przedstawia prawidłowości w zróżnicowaniu dostępu do internetu na świecie • opisuje rolę łączności w światowej gospodarce	• omawia znaczenie łączności w rozwoju społeczno-gospodarczym świata i w życiu codziennym
--	---	--	---	---

Temat: Gospodarka oparta na wiedzy. Społeczeństwo informacyjne

• wyjaśnia, czym są gospodarka oparta na wiedzy, kapitał ludzki, społeczeństwo informacyjne • wymienia czynniki wpływające na rozwój gospodarki opartej na wiedzy	• wymienia cechy społeczeństwa informacyjnego	• podaje cechy gospodarki opartej na wiedzy • omawia rolę władz w gospodarce opartej na wiedzy • porównuje dostęp do internetu w gospodarstwach domowych w Polsce i wybranych krajach Unii Europejskiej	• omawia rozwój innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy w Polsce	• omawia przejawy i skutki kształtowania się społeczeństwa informacyjnego
---	---	---	--	---

Temat: Usługi edukacyjne i finansowe

• wymienia największe banki świata	• omawia zróżnicowanie dostępu do usług bankowych na świecie	• omawia zróżnicowanie usług edukacyjnych na świecie	• omawia znaczenie usług edukacyjnych w rozwoju społeczno-gospodarczym świata • omawia rosnącą rolę usług finansowych na świecie • omawia rolę giełdy w systemach finansowych i gospodarkach państw	• omawia znaczenie usług edukacyjnych i finansowych w rozwoju społeczno-gospodarczym świata
--	--	--	---	---

Temat: Handel międzynarodowy

• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>handel międzynarodowy (zagraniczny), eksport, import, bilans handlowy państwa</i>	• przedstawia zróżnicowanie salda handlu międzynarodowego w wybranych państwach	• opisuje kierunki międzynarodowej wymiany towarowej • przedstawia strukturę handlu zagranicznego Polski	• opisuje zasady sprawiedliwego handlu i wyjaśnia, dlaczego należy ich przestrzegać	• omawia znaczenie handlu w rozwoju społeczno-gospodarczym świata
---	---	--	---	---

• podaje przykłady państw o dodatnim i ujemnym saldzie handlu międzynarodowego • wymienia najważniejsze produkty wymiany międzynarodowej • podaje największych światowych importerów i eksporterów	• podaje czynniki wpływające na strukturę towarową handlu zagranicznego państw • wymienia negatywne skutki rozwoju handlu międzynarodowego			
Temat: Turystyka na świecie				
• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, atrakcyjność turystyczna, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna</i> • podaje państwa świata najliczniej odwiedzane przez turystów • wymienia państwa o największych wpływach z turystyki zagranicznej	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>walory turystyczne, infrastruktura turystyczna, dostępność turystyczna</i>	• charakteryzuje główne regiony turystyczne świata	• omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze walory turystyczne wpływające na atrakcyjność turystyczną wybranych regionów świata	• omawia rozwój turystyki i jej wpływ na gospodarkę państw i na jakość życia mieszkańców regionów turystycznych
VII. Wpływ człowieka na środowisko				
Temat: Konflikt w relacji człowiek – środowisko				
• wyjaśnia znaczenie terminu <i>antropopresja</i> • podaje przykłady zagrożeń dla środowiska przyrodniczego, wynikających z działalności człowieka • wymienia filary zrównoważonego rozwoju	• omawia zasady i filary zrównoważonego rozwoju	• podaje przykłady nieracjonalnego gospodarowania zasobami środowiska przyrodniczego	• omawia skutki wpływu człowieka na środowisko przyrodnicze	• dostrzega konflikt interesów w relacji człowiek – środowisko przyrodnicze • przedstawia przykłady rozwiązań konfliktu interesów w relacji człowiek – środowisko
Temat: Wpływ działalności człowieka na atmosferę				
• podaje źródła zanieczyszczeń atmosfery spowodowane działalnością człowieka • wymienia typy smogu • wymienia gazy cieplarniane oraz główne źródła ich emisji	• wymienia inne przykłady wpływu działalności człowieka na atmosferę (globalne ocieplenie, kwaśne opady, dziura ozonowa)	• opisuje smog typu londyńskiego i smog typu fotochemicznego	• podaje skutki występowania smogu • przedstawia przyrodnicze i społeczno-gospodarcze skutki globalnego ocieplenia	• proponuje przykłady działań, które sprzyjają ochronie atmosfery
Temat: Wpływ działalności człowieka na hydrosferę				
• wymienia źródła zanieczyszczeń hydrosfery spowodowane działalnością człowieka	• omawia zasoby wody na Ziemi i ich wykorzystanie • podaje przyczyny deficytu wody na świecie		• omawia ingerencję człowieka w hydrosferę na przykładzie Wysokiej Tamy na Nilu i zaniku Jeziora Aralskiego	• ocenia wpływ inwestycji hydrotechnicznych na środowisko geograficzne

Temat: Wpływ działalności rolniczej na środowisko				
wymienia zagrożenia dla środowiska przyrodniczego jakie niesie działalność rolnicza	przedstawia wpływ nadmiernego wypasu zwierząt na środowisko	przedstawia wpływ monokultury rolnej na środowisko przyrodnicze	- omawia wpływ chemizacji i mechanizacji rolnictwa na środowisko przyrodnicze - prezentuje wpływ melioracji na środowisko przyrodnicze na przykładzie Polski i świata	prezentuje na dowolnym przykładzie wpływ działalności rolniczej na środowisko przyrodnicze
Temat: Wpływ działalności górniczej na środowisko				
- wymienia rodzaje górnictwa - wyjaśnia znaczenie terminu <i>rekultywacja</i> - wymienia kierunki rekultywacji terenów pogórnich	- wymienia zagrożenia związane z górnictwem - wyjaśnia, na czym polega rekultywacja terenów pogórnich	- wyjaśnia wpływ działalności górniczej na litosferę i rzeźbę terenu - omawia wpływ kopalń na stosunki wodne	- opisuje powstawanie leja depresyjnego - omawia wpływ górnictwa na pozostałe elementy krajobrazu	omawia sposoby ograniczenia wpływu górnictwa na środowisko przyrodnicze
Temat: Wpływ transportu i turystyki na środowisko				
- wymienia zanieczyszczenia emitowane przez środki transportu - wyjaśnia znaczenie terminu <i>pojemność turystyczna</i>	przedstawia wpływ awarii tankowców na środowisko przyrodnicze	- opisuje zmiany krajobrazu wywołane działalnością transportową - wymienia pozytywne i negatywne skutki dynamicznego rozwoju turystyki	- wyjaśnia wpływ transportu na warunki życia ludności - omawia wpływ dynamicznego rozwoju turystyki na środowisko geograficzne	przedstawia możliwości stosowania w turystyce zasad zrównoważonego rozwoju
Temat: Krajobraz kulturowy i jego ochrona				
- wyjaśnia znaczenie terminu <i>krajobraz kulturowy</i> - wymienia czynniki kształtujące krajobraz kulturowy - wyjaśnia, czym jest degradacja krajobrazu	wymienia cechy krajobrazu kulturowego terenów wiejskich i miast	omawia degradację krajobrazu rolniczego i miejskiego	podaje przykłady zagrożeń krajobrazu kulturowego na świecie i w Polsce	podaje przykłady działań służących ochronie krajobrazów kulturowych na świecie, w Polsce i w najbliższej okolicy
Temat: Rewitalizacja i działania proekologiczne				
- wyjaśnia znaczenie terminu <i>rewitalizacja</i> - podaje przykłady rewitalizacji	wymienia rodzaje rewitalizacji	- omawia przykłady negatywnych zjawisk na obszarach zdegradowanych - opisuje rodzaje rewitalizacji i podaje przykłady	omawia przykłady proekologicznych rozwiązań w działalności rolniczej, przemysłowej oraz usługowej	przedstawia przykłady działań na rzecz środowiska